

Al.locució 19 09 08 . Fira del llibre vell

Josep Vallverdú

Tots nosaltres hem estat criats entre llibres vells, perquè ells havien envellit o perquè ja van ser adquirits de segona mà. Les persones que són de debò lectores donen importància al llibre, no importa si no és ben nou, no hi fa res si ja l'han llegit pares o avis. O desconeguts. Un llibre és un llibre. Potser val més com més hagi estat visitat pels ulls i l'esperit de munió de persones , moltes i molt diverses.

Pensem-hi: tots els llibres, tan bon punt els hem obert per començar-ne la lectura ,deixen de ser nous. I encara podem dir més, un llibre que mai no ha estat obert, sobre les pàgines del qual no hi ha posat els ulls cap lector, és una realitat inexplicable, diria que un ésser inútil. És la relació volum-lector allò que dóna sentit a la lectura. De vegades hi ha persones que adquireixen llibres per afilerar-los als prestatges de la sala. I no en llegeixen cap. És incompreensible, tot i que , en casos de relligat artístic, aquest valor afegit faria més empassadora la paradoxa.

No parlariem ara i en aquest lloc , no ens hauríem aplegat tots els que hi som si no ens mogués el gust de la lectura, si no tinguéssim fe en la cultura , si no creguéssim profundament en el signe de progrés i d'aperfectiment personal i de salut social que la lectura vehicula de manera incomparable. No ens cansarem de dir-ho : qui llegeix, madura, qui llegeix obté fruit i està en mesura de donar-ne. Així de transparent , així de contundent .

En els anys de postguerra, quan tantes coses havien desaparegut amb la ventada demolidora, aquesta ciutat era plena de llibres provinents hom no sabia d'on, recollits de cases buides, portats a malvendre per la misèria que sotjava tanta gent, procedents de cases sospitoses de republicanisme i de catalanisme; que , o havien estat requisats o els seus propietaris no havien pogut amagar a temps, -perquè heu de saber, i els més vells recordar, que la ignorància i l'odi a la cultura acompanyaven la victòria dels nouvinguts, i posseir segons quins llibres podia portar.vos a mals tragos. Aquells volums, per estranyes zigzagues havien arribat a les llibreries de vell, a les parades d'ocasió. Part de la biblioteca personal alguns joves inquiets ens la vam fer escrutant les parades, o visitant els penombrosos establiments dels vells carrers de vora la Catedral, on en aquella atmosfera d'indefinible olor de saviesa, era possible trobar elements molt útils per als nostres estudis i

documentació, o aquell volum número tal de la col·lecció que el meu pare havia començat a fer.

Amb ulls de fura, sempre que anàvem a casa de parents en d'altres poblacions, cercàvem si tenien alguna perla de lectura, de vegades a les golfes i tot; i, ben demanada, ens la donaven, perquè nosaltres estudiàvem, nosaltres llegíem, i ells, els parents, no tant. Nosaltres pertanyíem als cercadors de tresors, i no era poc sovint que en descobríem d'inesperats i atractius.

Històries estranyes, de la bruixeria, de les religions, obres famoses de la literatura en volums de tapa dura litografiada, edicions de Dickens amb gravats a l'acer, el Robinson Crusoe íntegre, 600 planes en anglès, i aquells llibres catalans del temps de la República, en rústega, que trigariem tantes dècades a reimprimir, i que, mig amagats d'altres, al taulell de les benemèrites llibreries de vell, eren com banderoles encara onejants i esperançadores. I col·leccions de llibres infantils i juvenils, ferment de lectors i en casos com el meu personal, motor de creació més endavant.

El llibreter de vell sap què te a la botiga, què circula pel mercat, com buscar quelcom. És més bon cercador que el cercador del seu ordinador. Si mireu els catàlegs dels gremis de llibreters de vell i de col·lecció, si fullegeu els butlletins diversos que en aquest camp circulen, us adonareu del magnífic servei que fan, no només als col·leccionistes més enderiats o als buscadors d'especialitats, sinó a tots nosaltres. Si no som col·leccionistes, si no comprem per la raresa o la bellesa o el valor monetari del volum, també trobarem tot d'una aquell llibre que pot interessar-nos. I és en aquestes llibreries que hem adquirit un volum que ens cridava no sabíem per què, i que ha resultat una troballa, ens ha descobert un autor que desconeixíem, una forma de creació reveladora. Sí: el gran atlas dels llibres de vell ens convida a recórrer els seus camins i viaranys, perquè en aquest atlas hi ha més d'un món, hi ha universos i més universos.

Cal que emprenguem aquesta deliciosa, engrescadora aventura, amb els ulls oberts, amb l'esperit despert. El llibre té molt, molt de futur.